

ISSN 2980-1044
E-ISSN 2980-2490

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Zonguldak Bülent Ecevit University

Karaelmas Sosyal Bilimler Dergisi
Karaelmas Journal of Social Sciences

Cilt 3
Volume 3

Sayı 2
Number 2

Aralık 2025
December 2025

Sahibi / Owner

Prof. Dr. İsmail Hakkı ÖZÖLÇER (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörü)

Dergi Yönetimi / Journal Management

Baş Editör / Editor-in-Chief

Prof. Dr. Yücel NAMAL

Editörler / Editors

Doç. Dr. Gürbüz ARSLAN

Dr. Öğr. Üyesi Şerife AKINCI TOK

Alan Editörleri / Field Editors

Tarih/History

Doç. Dr. Gürbüz ARSLAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Türk Dili ve Edebiyatı/Turkish Language and Literature

Doç. Dr. Arda KARADAVUT

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Arkeoloji/Archaeology

Doç. Dr. F. Gülten EKMEN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Psikoloji/Psychology

Doç. Dr. Filiz AKAR

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Osman TUNÇ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Sosyoloji ve Kültürel Çalışmalar/ Sociology and Cultural Studies

Doç. Dr. Atilla BARUTÇU

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Filoloji/Philology

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Aydın ÖZTÜRK

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Mütercim ve Tercümanlık/Translation and Interpreting

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ŞANAL

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Halkla İlişkiler, Medya ve İletişim/ Public Relations, Media and Communications

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet CEYLAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Felsefe/Philosophy

Dr. Öğr. Üyesi Okan KÜÇÜK

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Türkçe Dil Editörü/Turkish Language Editor

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fatih ASLAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Yabancı Dil Editörü/Foreign Language Editor

Arş. Gör. Dr. Mustafa DEMİREL

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Arş. Gör. Dr. Ali CAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Sekreteryas/Secretary

Arş. Gör. Dr. Havva TURAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Son Okuyucu/Proofreader

Dr. Öğr. Üyesi Melek TOPARLAK ŞAHİN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Derginin Tarandığı Dizinler / KARES is indexed in

academindex

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

ASOS
indeks

ERIH
EUROPEAN REFERENCE INDEX FOR THE
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

İletişim / Contact

Dergi yazışma adresi / Correspondence: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Karaelmas Sosyal Bilimler Dergisi Editörlüğü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Binası, İncivez 67100 Zonguldak, Türkiye

Tel: 0 (372) 291 28 63 0 (535) 524 40 89 **E-posta / E-mail:** karesdergisi@gmail.com / kares@beun.edu.tr

Ağ Adresi / web address: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kares>

Sayfa düzenlemesi ve yayın hizmetleri / Page layout and publishing services

BULUŞ Tasarım ve Matbaacılık Hizmetleri, Mebusevleri Mah., Turgut Reis Cad., No: 11/1, Çankaya, Ankara, Türkiye

Tel: (0312) 222 44 06 • E-posta: bulus@bulustasarim.com.tr

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Atakan AKÇAY
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Ekrem CAUSEVİC
University of Zagreb

Prof. Dr. Erdoğan KELEŞ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Serhat YILMAZ
Kastamonu Üniversitesi

Prof. Dr. Melek ÇOLAK
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof. Dr. Nuri KAVAK
Sinop Üniversitesi

Prof. Dr. Redžep SKRİJELJ
State University of Novi Pazar

Prof. Dr. Ufuk Deniz AŞCI
Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Yılmaz YEŞİL
Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Berna FİLDİŞ
Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Adnan ESENYEL
Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşe Gül ÇIVGIN
Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Bilal SÜSLÜ
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Doç. Dr. Elif TOKDEMİR DEMİREL
Kırıkkale Üniversitesi

Doç. Dr. Faruk TEMEL
Erciyes Üniversitesi

Doç. Dr. Fatih Numan KÜÇÜKBALLI
Selçuk Üniversitesi

Doç. Dr. İrem ERDEM ATAK
İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Zahit TİRYAKİ
İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Doç. Dr. Suada DŽOGOVIĆ
Haxhi Zeka University

Doç. Dr. Taner ATMACA
Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Zöhre AKYOL
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Canan ÖZBİL
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Dinçer BİÇER
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Levent KIYLIOĞLU
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Selin MARANGOZ
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sinan YÜKSEL
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Veysi TANRİVERDİ
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emre ÇELİKER
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Öğr. Gör. Mustafa TEKELİ
Milli Savunma Üniversitesi

Dergi Hakkında

Karaelmas Sosyal Bilimler Dergisi (KARES), Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi bünyesinde Yaz (Haziran) ve Kış (Aralık) dönemlerinde olmak üzere yılda iki kere yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergi Türkçe, İngilizce ve Türk lehçelerinde olmak üzere hem basılı hem de elektronik olarak yayımlanmaktadır. Dergide sosyal ve beşerî bilim alanlarına katkı sağlayacak özgün ve bilimsel yöntemlere uygun çalışmalar yayımlanmakta olup, makalelerin yayım sürecinde herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Makaleler “kör hakemlik” yöntemiyle en az 2 hakem tarafından kontrol edilmekte, intihal taraması ve yayın etiğine uygun bir süreçten geçirilerek titiz bir ön değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Dergide yer alan yazılardan ve aktarılan görüşlerden yazarlar sorumludur.

About the Journal

Karaelmas Journal of Social Sciences (KARES) is an international peer-reviewed journal published twice a year, in Summer (June) and Winter (December), within the body of Zonguldak Bülent Ecevit University. The journal is published both in print and electronically in Turkish, English, and Turkic dialects. It publishes original and scientifically sound studies that contribute to the fields of social sciences and humanities, and that comply with scientific research methods. No fees are charged at any stage of the publication process. Articles are checked by at least two referees using the “blind peer review” method, and undergo a rigorous preliminary evaluation through plagiarism scanning and adherence to publication ethics. The authors are solely responsible for the content of the articles and the opinions expressed therein.

EDİTÖRDEN

Derginin ilk makalesi olan “Sağlık ve Sosyoloji Ekseninde Yazılan Lisansüstü Tezlerin Analizi: Gelişim, Dönüşüm ve Disiplinlerarası Yansımalar” başlıklı çalışmada, Türkiye’de sosyoloji ve sağlık alanında yazılmış lisansüstü tezler incelenerek yıllar içinde öne çıkan konu ve yöntemlerdeki değişimleri ortaya koymak amaçlanmaktadır. İçerik analiziyle 1990–2024 yılları arasında yazılan 758 tez değerlendirilmiştir. Bulgular, özellikle son on yılda salgın, yoksulluk ve göç/göçmen konularına ilginin arttığını; toplumsal cinsiyet, beden, sağlık çalışanları ve engellilik gibi temaların da sıkça ele alındığını göstermektedir. Çalışma, sağlık sosyolojisinin disiplinler arası yapısının güçlendiğini ve sosyolojik yaklaşımın farklı akademik alanlarda giderek daha fazla benimsendiğini ortaya koymaktadır.

Bilcan Gökce tarafından kaleme alınan “Yeni Asur Dönemi (Mö 1000-612) Sosyo-Kültürel Yaşam ve İnanç Sisteminde Köpeğin Yeri” başlıklı makalede, Yeni Asur Dönemi’nde köpeklerin sosyo-kültürel yaşam ve inanç sistemi içindeki yerini incelemektedir. Yazılı kaynaklar ile kabartma, heykelcik ve mühür gibi arkeolojik buluntulara dayanarak köpeklerin avlanma, dini ritüeller, koruyuculuk, hastalıkları iyileştirme ve kötülükleri uzaklaştırma gibi işlevleri ele alınmaktadır. Bulgular, köpeklerin hem saray hem de tapınak bağlamında önemli roller üstlendiğini ve işlevsel olduğu kadar sembolik anlamlar da taşıdığını ortaya koymaktadır.

Derginin üçüncü makalesi olan ve İsmail Turan tarafından kaleme alınan “Kadı Burhaneddin Ahmed’in Emir Timur Tehdidine Karşı Koyma Çabaları” başlıklı çalışmada, Timur’un Anadolu’yu tehdit ettiği dönemde Kadı Burhaneddin Ahmed’in bu tehlikeye karşı aldığı askerî ve siyasî önlemleri ele alması, Osmanlı ve Memlükler ile ittifak kurma girişimleri, savunma hazırlıkları ve ordunun güçlendirilmesi incelenirken, hükümdarlar arasında gönderilen mektuplar da değerlendirilmiştir. Çalışma, Kadı Burhaneddin Ahmed’in Timur istilasını durdurmaya yönelik çabalarının ne ölçüde başarılı olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Cengiz Mutlu tarafından hazırlanan “David Hume Fikirleri ve Doğu Özelinde Türklerle İlgili Görüşleri” başlıklı çalışma İskoç filozof David Hume’un düşünce dünyasını ve özellikle Türkler ile Doğu halklarına dair görüşlerini ele almaktadır. Hume’un deneyci felsefesi, insan doğasına dayalı bilgi anlayışı ve tarih yazımındaki yaklaşımı kısaca değerlendirilerek, farklı toplumlara yönelik düşüncelerinin entelektüel arka planı incelenmektedir.

Derginin beşinci makalesi olan “XIX. Yüzyıl Sonunda Teselya’da Müslüman Ahalinin Tahliye Sürecindeki Konumu: Henry Bey’in Diplomatik Raporu” başlıklı çalışma Rahime Yavuz Gerentepe tarafından kaleme alınmıştır. Çalışmada 1897 Türk-Yunan Savaşı sonrasında Teselya’nın Yunanistan’a bırakılmasıyla bölgede yaşayan Müslümanların karşılaştığı demografik, sosyo-ekonomik ve psikolojik sorunları ele almaktadır. Arşiv belgeleri ve Atina Elçiliği raporlarına dayanarak göç, mülkiyet kayıpları ve Osmanlı diplomasinin Teselya Müslümanlarını korumaya yönelik girişimleri incelenmekte; savaş sonrası Osmanlı-Yunan ilişkileri bu çerçevede değerlendirilmektedir.

Yasemin Yeşilyaprak, Esra Demirkan tarafından kaleme alınan “Faillik Hissi Ölçeği’nin Türkçe Formunun (Soas-Tr) Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi” başlıklı çalışma, Faillik Hissi Ölçeği’nin Türkçe uyarlamasının (SoAS-TR) geçerlik ve güvenirlik özelliklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Üniversite öğrencilerinden elde edilen verilerle yapılan analizler, ölçeğin iki faktörlü yapısının korunduğunu ve güvenilir ölçümler sunduğunu göstermektedir. Bulgular, SoAS-TR’nin Türkiye örnekleminde faillik hissini değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Derginin yedinci makalesi olan “Çocuk Edebiyatında Karakterler Arası İlişkiler ve Çatışmaların Edebî Analizi” başlıklı çalışma olup Rövnşen Memmedov tarafından hazırlanmıştır. Makalede, çocuk edebî nesrinde karakter kavramını kuramsal ve tarihsel açıdan ele alınarak özellikle 1970–1980’li yıllar Azerbaycan çocuk edebiyatına odaklanmaktadır. Çalışma, çocuk karakterlerin estetik ve pedagojik işlevlerini inceleyerek bu dönemde daha psikolojik derinliğe sahip, toplumsal çatışmalar içinde gelişen kahraman tiplerinin ortaya çıktığını ve bunun çocuk edebiyatına önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır.

Ayça Demir tarafından kaleme alınan “Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Olaylarında Anatomik Bebeklerin Kullanımı” başlıklı çalışmada ise çocuğa yönelik cinsel istismar vakalarında kullanılan anatomik bebekleri ele almaktadır. Anatomik bebeklerin çocuklarla yapılan adli görüşmelerde kullanım biçimleri, yararları ve etik tartışmaları incelenerek, bu yöntemin çocukların yaşadıklarını ifade etmelerine nasıl katkı sağladığı değerlendirilmektedir. Çalışma, Türkiye’de sınırlı biçimde ele alınan anatomik bebeklere ilişkin kapsamlı bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

Derginin sonunda yer alan kitap tanıtımı Berkay Kibar tarafından ele alınmıştır. “*Sam White, Osmanlıda İsyân İklimi, Çev. Nurettin Elhüseyni, İstanbul: Alfa Yayınları, 2019*” başlıklı kitap tanıtımında, Osmanlı tarih yazımında disiplinler arası yaklaşımların önemini ele alınarak Sam White’ın *Osmanlı’da İsyân İklimi* adlı eseri çerçevesinde Celali İsyânları incelemektedir. Çalışma, 16. yüzyıl sonu ile 17. yüzyıl başında yaşanan isyanların neden ve sonuçlarının, iklimsel ve coğrafi etkenler üzerinden nasıl açıklandığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Prof. Dr. Yücel NAMAL

Karaelmas Sosyal Bilimler Dergisi Baş Editörü

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Araştırma Makaleleri / Research Articles

Sağlık ve Sosyoloji Ekseninde Yazılan Lisansüstü Tezlerin Analizi: Gelişim, Dönüşüm ve Disiplinler Arası Yansımalar

Analysis of Postgraduate Theses Written on the Axis of Health and Sociology: Development, Transformation, and Interdisciplinary Reflections

Temmuz GÖNÇ ŞAVRAN, Ahmet Furkan SÜNER, Ahmet Can BİLGİN83

Yeni Asur Dönemi (MÖ 1000-612) Sosyo-Kültürel Yaşam ve İnanç Sisteminde Köpeğin Yeri

The Place of the Dog in the Socio-Cultural Life and Belief System of the Neo-Assyrian (1000-612 BCE) Period

Bilcan GÖKCE 104

Kadı Burhaneddin Ahmed'in Emir Timur Tehdidine Karşı Koyma Çabaları

Qadi Burhan Al-Din Ahmad's Efforts to Counter Amir Timur's Threat

İsmail TURAN 119

David Hume Fikirleri ve Doğu Özelinde Türklerle İlgili Görüşleri

David Hume's Ideas and His Views on the Turks, Especially in The East

Cengiz MUTLU 129

XIX. Yüzyıl Sonunda Teselya'da Müslüman Ahalinin Tahliye Sürecindeki Konumu:

Henry Bey'in Diplomatik Raporu

The Status of the Muslim Community in Thessaly During the Evacuation at the End of the 19th Century:

The Diplomatic Report of Mr. Henry

Rahime Yavuz GERENTEPE 137

Faillik Hissi Ölçeği'nin Türkçe Formunun (SOAS-TR) Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Psychometric Investigation of the Turkish Version of the Sense of Agency Scale (SOAS-TR)

Yasemin YEŞİLYAPRAK, Esra DEMİRKAN 148

Çocuk Edebiyatında Karakterler Arası İlişkiler ve Çatışmaların Edebî Analizi

Literary Analysis of Inter-character Relationships and Conflicts in Children's Literature

Rövşen MEMMEDOV 162

Derleme/ Review

Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Olaylarında Anatomik Bebeklerin Kullanımı

Use of Anatomical Dolls in Child Sexual Abuse Cases

Ayça DEMİR 176

Kitap Tanıtımı / Book Review

Sam White, *Osmanlıda İsyan İklimi*, Çev. Nurettin Elhüseyni, İstanbul: Alfa Yayınları, 2019

Sam White, the Climate of Rebellion in the Early Modern Ottoman Empire, Trans. Nurettin Elhuseyni, Istanbul:

Alfa Publications, 2019

Berkay KİBAR 191

